

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2006-03-15

Närvarande: f.d. justitierådet Lars K Beckman, f.d. justitierådet Inger Nyström och regeringsrådet Lars Wennerström.

Offentliga uppköpserbudanden på aktiemarknaden

Enligt en lagrådsremiss den 9 februari 2006 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om offentliga uppköpserbudanden på aktiemarknaden,
2. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
3. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
4. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
5. lag om ändring i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,
6. lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554),
7. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
8. lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag,
9. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Henrik Matz.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet

I lagrådsremissen lämnas förslag som syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/25/EG av den 21 april 2004 om uppköpserbudanden. Direktivet är ett minimiharmoniseringsdirektiv som lämnar öppet för medlemsstaterna att genomföra det genom lagstiftning eller genom direktivanpassad självreglering i form av uppförandekoder eller liknande arrangemang (artikel 1). Lagrådsremissens lagförslag vilar på att direktivet bör genomföras delvis genom lagstiftning och delvis genom självreglering genom regler antagna av Näringslivets Börskommitté (NBK). Lagrådet har inget att erinra mot denna ordning eller dispositionen i övrigt av de bestämmelser i direktivet som avses att bli införlivade genom lagstiftning och inte heller mot valet av de direktivbestämmelser som helt eller delvis avses bli genomförda genom självreglering. Det sistnämnda förutsätter dock att man från konstitutionella utgångspunkter på ett acceptabelt sätt kan inordna NBK:s regler i en offentlig struktur. Mot nu angiven bakgrund har Lagrådet följande erinringar mot enskildheter i lagförslagen.

Förslaget till lag om offentliga uppköpserbudanden på aktiemarknaden

4 kap. 3 §

Enligt vad som föreskrivs i bl.a. artikel 6.1 i direktivet skall målbolagets och budgivarens styrelser i olika sammanhang informera sina respektive anställdas företrädare eller, om företrädare saknas, de anställda direkt om olika uppköpserbudanden.

Bestämmelserna kan läsas som att det endast för det fall företrädare för de anställda helt saknas skulle föreligga en skyldighet att ta direkt kontakt med de anställda. Vad som föreskrivs i denna del i berörda

artiklar kan dock även förstås så att alla anställda som inte representeras av några företrädare alltid skall kontaktas direkt.

Direktivets utgångspunkt torde också vara att alla arbetstagare, såväl organiserade som oorganiserade, skall ha rätt till information om uppköpserbudanden. Det framstår mot den bakgrunden som tveksamt att göra den tolkningen att informationsplikt direkt gentemot oorganiserade anställda endast skall kunna uppkomma för det fall ett bolag inte har något kollektivavtal och inte heller några anställda som är medlemmar i en arbetstagarorganisation. Lagrådet förordar därför att lagtexten omformuleras så att den, för att undvika tolkningstvister rörande innebörden av en direktivbestämmelse, utformas så att den alltid ger såväl alla arbetstagarorganisationer som har medlemmar på arbetsplatsen som oorganiserade arbetstagare rätt till information.

6 kap.

Enligt 6 kap. 1 § i föreslagen lydelse får för ett sådant bolag som avses i 3 kap. 1 § andra stycket tas in en bestämmelse om genombrott enligt vad som föreskrivs i 6 kap. Om så har skett gäller enligt andra meningen i paragrafen 2-7 §§.

Emellertid skiljer sig 6 kap. 6 § från övriga paragrafer till vilka hänvisas genom att paragrafen innehåller regler om hur det går till att besluta om att ta in en bestämmelse om genombrott i bolagsordningen. Lagrådet förordar därför att paragrafens två stycken flyttas till 1 § och att 7 § i föreslagen lydelse får bli 6 §.

I författningskommentaren till 6 kap. 1 § anförs att en bestämmelse om genombrott i bolagsordningen måste vara generell och det alltså inte är möjligt att föreskriva att vissa men inte alla rättsföljder som anges i 6 kap. skall gälla. För att ytterligare understryka detta bör

6 kap.1 § andra meningen i föreslagen lydelse ges en något ändrad formulering.

På grund av det anförda förordar Lagrådet att 6 kap. 1 § ges följande lydelse:

”I bolagsordningen för ett sådant aktiebolag som avses i 3 kap. 1 § andra stycket får det tas in en bestämmelse om genombrott enligt vad som föreskrivs i detta kapitel. I sådant fall skall 2–6 §§ gälla.

Ett beslut om att införa en sådan bestämmelse som avses i första stycket i bolagsordningen är giltigt endast om det har biträtts av samtliga vid bolagsstämman närvarande aktieägare och dessa tillsammans företräder minst nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget

Bolaget skall informera tillsynsmyndigheten i den eller de stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där bolagets aktier är upptagna till handel om ett beslut enligt första stycket.”

Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet

4 kap. 2 a §

För att säkerställa att direktivet blir genomfört på ett korrekt sätt utan att komma i konflikt med regeringsformens krav på hur normgivning skall gå till på civilrättens område föreskrivs i paragrafen som en förutsättning för att få auktorisation som börs eller auktoriserad marknadsplats att marknadsplatsen har regler om uppköpserbjudanden som uppfyller direktivets krav. Härmed torde närmast avses de krav som direktivet uppställer men som inte genomförs genom sådan lagstiftning på området som marknadsplatsen ändå är bunden av.

Genom bestämmelsen i 2 a § kommer således de direktivbestämmelser som inte direkt införlivas genom lagstiftning ändå att bli tillämpliga på offentliga uppköpserbudanden som avser aktier noterade vid börsen. Den valda lagstiftningstekniken innebär emellertid att börsen och regelsystemet kring uppköpserbudanden, utan att riksdagen beretts tillfälle att ta ställning här till, skulle kunna komma att regleras av framtida ändringar i direktivet som inte berör de delar där ett införlivande nu avses ske genom lagstiftning. Det kan ifrågasättas om en sådan lagstiftningsteknik innebär en korrekt tillämpning av regeringsformens bestämmelser om normgivning. Lagrådet förordar därför att regleringen i 2 a § i nu berört hänseende begränsas till att avse direktivet i dess lydelse vid tidpunkten för riksdagens godkännande av lagen.

Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

4 kap. 28 a §

Den föreslagna nya paragrafen utgör en erinran om att det i lagen om offentliga uppköpserbudanden på aktiemarknaden finns bestämmelser om möjligheten att i bolagsordningen för vissa aktiebolag ta in en bestämmelse om att ett hembudsförbehåll i vissa situationer skall sakna verkan. Paragrafen har därjämte föreslagits få en särskild rubrik om verkan av en bestämmelse om genombrott.

Enligt Lagrådets mening kan den föreslagna bestämmelsen med fördel placeras som ett andra stycke i 4 kap. 27 §, d.v.s. i den paragraf som handlar om hembudsförbehåll. Härigenom uppnås även att rubriken med dess i sammanhanget något överraskande term genombrott kan undvaras liksom införandet av en a-paragraf. Den av Lagrådet föreslagna ändringen är närmast redaktionell och kräver endast

den justeringen av texten i lagförslaget, att "27 §" ersätts av "denna paragraf".

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.